

ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช

Needs for Support Services for Durian Farmers with Large Durian Plots in Mueang Nakhon Si Thammarat District, Nakhon Si Thammarat Province

เสาวณีย์ เล็กบางพง^{1*} ภัคสุดา คุ่มกุมาร¹ ธรียา ลายทิพย์¹ และ บุษยมาศ ดวงจันทร์²
Saowanee Lekbangpong^{1*}, Paksuda Kumkuman¹, Thareeya Laithip¹
and Budsayamat Duangchan²

¹หลักสูตรส่งเสริมการเกษตรและการพัฒนาชุมชน คณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยทักษิณ จ. พัทลุง 93210

¹Program in Agricultural Extension and Community Development, Faculty of Technology and Community Development, Thaksin University Phatthalung Province 93210

²สำนักงานเกษตรจังหวัดนครศรีธรรมราช จ. นครศรีธรรมราช 80000

²Nakhon Si Thammarat Provincial Agricultural Office, Nakhon Si Thammarat, Thailand 80000

* Corresponding author: Email: Lekbangpong04@gmail.com

(Received: May 1, 2024; Revised: July 3, 2024; Accepted: September 4, 2024)

Abstract: The objective of this study was to study the durian production conditions, Needs and problems in promoting durian production. The study focused on a population of 52 farmers who cultivated large plots of durian in Mueang Nakhon Si Thammarat District, Nakhon Si Thammarat Province. The research findings showed that the majority of participants were male, with an average age of 54.31 years, and had completed primary school education. There were four members per household, and their primary occupation was agriculture. Farmers cultivated Mon Thong durian on 6.77 rai of land, primarily in loamy soil, and they watered the plants approximately 2.98 times per week. Farmers utilized both chemical and organic fertilizers in their cultivation practices. Sales predominantly occur locally, with an average selling price of durian produced at 135.67 baht per kilogram. There was a need for knowledge on promoting durian production at a high level (mean 4.07). The need for promotion channels is through personal media. There is a problem with the overall need for promoting durian production at a high level (mean 3.72). Therefore, relevant agencies should develop guidelines for promoting durian production in line with the true needs of farmers and use media to reach farmers more efficiently.

Keywords: Need, extension, production, durian

บทคัดย่อ: การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิตทุเรียน ความต้องการและปัญหาการส่งเสริมการผลิตทุเรียน ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 52 ราย ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 54.31 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน อาชีพเกษตรกร มีพื้นที่ปลูกทุเรียนสายพันธุ์หมอนทองเฉลี่ย 6.77 ไร่ ดินที่ปลูกเป็นดินร่วน ความถี่ในการให้น้ำเฉลี่ย 2.98 ครั้ง/สัปดาห์ มีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ ผู้ซื้อมารับซื้อในท้องถิ่น ราคาจำหน่ายผลผลิตทุเรียนเฉลี่ย 135.67 บาท/กิโลกรัม มีความต้องการความรู้การส่งเสริมการผลิตทุเรียนภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07) ความต้องการช่องทางส่งเสริม คือ สื่อบุคคล

มีปัญหาเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนภาพรวมระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวางแผนการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการผลิตทุเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง และสามารถใช้สื่อในการเข้าถึงเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ความต้องการ การส่งเสริม การผลิต ทุเรียน

คำนำ

ทุเรียนเป็นผลไม้ชนิดหนึ่งที่ภาครัฐให้การยอมรับเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ โดยราคาที่ปรับตัวสูงขึ้นได้สร้างแรงจูงใจต่อการขยายพื้นที่เพาะปลูกทั้งในประเทศไทย ซึ่งในปี พ.ศ. 2565 สถานการณ์ทุเรียนของภาคใต้ พบว่า ทุเรียนมีพื้นที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ 6.46) เนื่องจากราคาทุเรียนอยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกษตรกรปลูกทุเรียนเพิ่มขึ้น โดยมีการปลูกทุเรียนทดแทนกาแฟ ยางพารา ไม้ผล อื่น ๆ เช่น มังคุด เงาะ ลองกอง และปลูกเพิ่มในที่ว่าง มีเนื้อที่ให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น (ร้อยละ 9.44) (Office of Agricultural Economics, 2022) จากความนิยมบริโภคทุเรียนในปัจจุบันรัฐบาลจึงได้มีการจัดประกวดทุเรียนและจัดทำมาตรฐานทุเรียนเพื่อการส่งออก ทำให้ได้ทุเรียนพันธุ์ที่มีลักษณะตามต้องการ ทั้งในด้านรูปทรง กลิ่น และรสชาติ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ตลาดของการบริโภคทั้งในและต่างประเทศเพิ่มจำนวนสูงขึ้นส่งผลให้เกษตรกรชาวสวนมีการปลูกทุเรียนเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดเพิ่มมากขึ้น โดยมุ่งปลูกทุเรียนที่เป็นพันธุ์เพื่อการค้าเป็นหลัก (Mankong, 2019) ในการส่งออกทุเรียนไม่เป็นตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งออก เนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการส่งออกทุเรียนที่มีคุณภาพ พ่อค้ามีการกำหนดราคาเองทำให้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองราคาได้ยากขึ้น (Sakhong and Ngamsa-ard, 2021) และการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศที่แปรปรวนในปัจจุบันเกษตรกรจึงจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือจากนักวิชาการ โดยใช้หลักวิชาการผสมผสานความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น ใช้ภูมิปัญญาในการปรับตัว และลดความเสี่ยงจากดิน น้ำ อากาศ

รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม (Samnoi and Bualek, 2023) นอกจากนี้ ยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตเชื่อมโยงไปจนถึงการแปรรูป และการตลาด การขาดความรู้ ความเข้าใจเรื่องการใช้ปัจจัยการผลิตเกินความจำเป็น และเกิดการตกค้างของสารพิษในผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาการเกษตรให้เติบโตอย่างยั่งยืนต้องอาศัย“เกษตรกร” เป็นศูนย์กลางในการพัฒนา (Sawangsawai *et al.*, 2019) การพัฒนาและส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนแปลงใหญ่จากการดำเนินงานที่ผ่านมายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เกษตรกรยังประสบปัญหาขาดทุนจากการผลิตทุเรียน เนื่องจากปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้น รวมไปถึงความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรที่ไม่เพียงพอ

ดังนั้นการศึกษาศาภาพการผลิตทุเรียน ความต้องการและปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ทำให้มีการวางระบบการผลิตและการบริหารจัดการในแนวทางเดียวกัน ประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยเน้นการผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดตามนโยบายการตลาดนำการผลิต สร้างเสถียรภาพของราคาสินค้าเกษตรได้อย่างมั่นคงในอนาคต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาส่งเสริมถ่ายทอดความรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกรอย่างแท้จริง

อุปกรณ์และวิธีการ

ระยะเวลาในการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิง

ปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการผลิตทุเรียน ความต้องการ และปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการวิจัยระหว่าง พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 – เดือนเมษายน พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและรายละเอียดการดำเนินงานวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เกษตรกรผู้ผลิตทุเรียนแปลงใหญ่ในอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 52 ราย โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ (Structured Interview) ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน 2) สภาพการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน 3) ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน 4) ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน ลักษณะของข้อคำถามตอนที่ 3-4 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) 5 ระดับ (5=มากที่สุด, 4=มาก, 3=ปานกลาง, 2=น้อย, 1=น้อยที่สุด) แล้วนำค่าคะแนนที่ได้มาแบ่งกลุ่มคะแนนเฉลี่ยดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.21 – 5.00 ระดับมากที่สุด, คะแนนเฉลี่ย 3.41 – 4.20 ระดับมาก, คะแนนเฉลี่ย 2.61 – 3.40 ระดับปานกลาง, คะแนนเฉลี่ย 1.81 – 2.60 ระดับน้อย, คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.80 ระดับน้อยที่สุด

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้มีการวัดความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (IOC: index of item objective congruence) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ จากนั้นทดสอบคุณภาพด้วยการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบ (Try out) กับตัวแทนประชากรซึ่งมีลักษณะใกล้เคียง แต่ไม่ใช่ประชากรจริงในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์บิแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีค่าเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือต่อการนำไปใช้กับประชากรของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร สภาพการผลิตทุเรียน ความต้องการและปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน

สมาชิกแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 67.31) เนื่องจากเพศมีผลต่อการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของชุมชน ผู้ชายเป็นเพศที่แข็งแรงกว่า มีบทบาทหน้าที่ในการเข้าร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ได้มากกว่าผู้หญิงซึ่งเป็นผู้ที่ต้องดูแลบ้านเรือนมากกว่างานนอกบ้าน มีอายุเฉลี่ย 54.31 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 38.46) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน อาชีพเกษตรกรรวม (ร้อยละ 82.70) มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 15.30 ไร่

2. สภาพการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน

สมาชิกแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอเมือง นครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช นิยมปลูกทุเรียนสายพันธุ์หมอนทอง มีพื้นที่ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 6.77 ไร่ อายุของต้นทุเรียนเฉลี่ย 5.52 ปี มีประสบการณ์ปลูกทุเรียนเฉลี่ย 5.85 ปี ส่วนใหญ่มีลักษณะดินที่ปลูกเป็นดินร่วน ใช้แหล่งน้ำในสวนทุเรียนที่มาจากบ่อน้ำดิน (ร้อยละ 50) ไม่มีการปรับปรุงพื้นที่ ระยะการปลูก 8 x 8 เมตร มีความถี่ในการให้น้ำเฉลี่ย 2.98 ครั้ง/สัปดาห์ ความถี่ในการใส่ปุ๋ยเฉลี่ย 8.35 ครั้ง/ปี มีการใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ แรงงานที่ใช้ในการปลูกและแรงงานในการกำจัดวัชพืชมากที่สุด (ร้อยละ 78.85) แรงงานที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวทุเรียนจะเป็นแรงงานจากผู้รับซื้อเก็บเอง (ร้อยละ 42.31) ส่วนใหญ่มีการจำหน่ายทุเรียนโดยผู้ซื้อมารับซื้อในท้องถิ่น (ร้อยละ 88.46) มีต้นทุนในการปลูกทุเรียนเฉลี่ย 30,085.58 บาท/ปี ผลผลิตทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ 11,090.38 กิโลกรัม/ไร่ ราคาจำหน่ายผลผลิตทุเรียนในปีการผลิต 2565 เฉลี่ย 135.67 บาท/กิโลกรัม รายได้จากการ

จำหน่ายผลผลิตทุเรียนเฉลี่ยต่อไร่ 35,192.31 บาท

3. ความต้องการการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน

ความต้องการความรู้การผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07) สามารถแยกประเด็นได้ ดังนี้ มาตรฐานที่จำเป็นในการผลิตทุเรียน และการให้น้ำ การใส่ปุ๋ย และการดูแลรักษาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) รองลงมา คือ การจัดการวัชพืชในสวนทุเรียน และการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) การทำการตลาดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) และการจัดการศัตรูพืชอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) ตามลำดับ

ความต้องการวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) สามารถแยกประเด็นได้ ดังนี้ สื่อบุคคลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองลงมา คือ สื่อมวลชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69) และที่น้อยที่สุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) (Table 1)

Table 1. Needs of Extension for durian production farmers with large durian plots

Needs of Extension for durian production	Mean	S.D.	Description
Needs of Extension for durian production	4.07	0.86	High
1. Standards required for durian production	4.21	0.87	Highest
2. Watering, fertilizing, and care	4.21	0.82	Highest
3. Weed management	4.06	0.94	High
4. Pest management	3.88	1.10	High
5. Practices before and after harvesting products	4.06	0.75	High
6. Marketing	4.00	0.71	High
Needs of methods Extension for durian production	3.67	0.86	High
1. Personal Media	3.81	0.74	High
2. Print Media	3.50	0.83	High
3. Mass Media	3.69	1.02	High

Remarks: Mean 4.21 – 5.00 = Highest, Mean 3.41 – 4.20 = High, Mean 2.61 – 3.40 = Moderate, Mean 1.81 – 2.60 = Little, Mean 1.00 – 1.80 = least

4. ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน

สมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) สามารถแยกประเด็นได้ ดังนี้ ปัญหาการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามมาตรฐาน GAP อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) รองลงมา คือ ความรู้ด้านการผลิต

ทุเรียน (ค่าเฉลี่ย 3.85) การให้ความรู้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ค่าเฉลี่ย 3.73) วัสดุอุปกรณ์ในการผลิตทุเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) เงินทุนที่ใช้ในการผลิตทุเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.63) แรงงานในการผลิตทุเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) และตลาดในการจำหน่ายผลผลิตทุเรียนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) ตามลำดับ (Table 2)

Table 2. Problems in extension durian production farmers with large durian plots

Problems in Extension durian production	Mean	S.D.	Description
1. Knowledge about durian production	3.85	0.75	High
2. Labor in durian production	3.56	0.80	High
3. Durian production materials and equipment	3.71	0.72	High
4. Funds used in durian production	3.63	0.89	High
5. The market for selling durian produce	3.54	0.83	High
6. Providing knowledge from relevant agencies	3.73	0.82	High
7. Good agricultural practices	4.00	0.69	High
Total	3.72	0.79	High

Remarks: Mean 4.21 – 5.00 = Highest, Mean 3.41 – 4.20 = High, Mean 2.61 – 3.40 = Moderate, Mean 1.81 – 2.60 = Little, Mean 1.00 – 1.80 = least

อภิปรายผล

ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช มีอายุเฉลี่ย 54.31 ปี สอดคล้องกับการศึกษาของ Yungsuk and Choompolsathien (2023) ศึกษาความคาดหวังและความพึงพอใจที่มีต่อเพจสำนักงานเกษตรจังหวัดชุมพรของชาวสวนทุเรียนในจังหวัดชุมพร พบว่า ชาวสวนทุเรียนในจังหวัดชุมพร มีอายุระหว่าง 51-60 ปี มากที่สุด

สภาพการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช นิยมปลูกทุเรียนสายพันธุ์หมอนทอง สอดคล้องกับการศึกษาของ Suradanai

et al. (2023) กล่าวว่า เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลจะเลือกทุเรียนพันธุ์หมอนทองเป็นหลักมาใช้ปลูก โดยให้เหตุผลว่าเป็นพันธุ์ที่สามารถส่งออกไปยังต่างประเทศได้โดยเฉพาะประเทศจีน และขายได้ราคาดีกว่าพันธุ์อื่น ๆ ซึ่งมีระยะการปลูกทุเรียน 8 x 8 เมตร สอดคล้องกับการศึกษาของ Nimkanchana et al. (2022) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษารูปแบบการปลูกทุเรียนของเกษตรกรอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง พบว่า ระยะการปลูกทุเรียน 8x8 เมตร ส่วนใหญ่มีการจำหน่ายทุเรียนโดยผู้ซื้อมารับซื้อในท้องถิ่น (ร้อยละ 88.46) สอดคล้องกับการศึกษาของ Saksri et al. (2019) ได้ศึกษาห่วงโซ่คุณค่าและแนวทางการพัฒนาทุเรียนหลงลับแลอุตรดิตถ์ที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทาง

ภูมิศาสตร์ พบว่า เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตให้กับผู้ประกอบการ (ร้อยละ 59.52) ซึ่งผู้ประกอบการได้แก่ พ่อค้าในท้องถิ่น (ร้อยละ 50.00) ตลาดในจังหวัด (ร้อยละ 2.38) ตลาดต่างจังหวัด (ร้อยละ 7.14)

มีความต้องการความรู้การส่งเสริมการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.07) สามารถแยกประเด็นได้ ดังนี้ มาตรฐานที่จำเป็นในการผลิตทุเรียน และการให้น้ำการใส่ปุ๋ยและการดูแลรักษาอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21) รองลงมา คือ การจัดการวัชพืชในสวนทุเรียน และการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตทุเรียน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.06) การทำการตลาดอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.00) และการจัดการศัตรูพืชอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ Sathirakosolwong and Treewannakul (2019) ได้ศึกษาการจัดการตลาดทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน จังหวัดจันทบุรี พบว่า เกษตรกรมีการรับรู้การตลาดทุเรียนด้านผลิตภัณฑ์ และราคาอยู่ในระดับน้อย ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านส่งเสริมการตลาดอยู่ในระดับมาก

ความต้องการวิธีการส่งเสริมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.67) สามารถแยกประเด็นได้ ดังนี้ สื่อบุคคล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81) รองลงมา คือ สื่อมวลชนอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.69) และที่น้อยที่สุด คือ สื่อสิ่งพิมพ์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) สอดคล้องกับการศึกษาของ Chuaysuk *et al.* (2022) ได้ศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้อยู่ในระดับปานกลางจากแหล่งความรู้ที่เป็นสื่อบุคคล จากหน่วยงานภาครัฐ และเพื่อนบ้าน รองลงมา คือ สื่อมวลชนจากอินเทอร์เน็ต เช่น Website Facebook YouTube เป็นต้น

ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72) สอดคล้องกับการศึกษาของ Chuaysuk *et al.* (2022) ได้ศึกษาการส่งเสริมการผลิตทุเรียนตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีของเกษตรกรตำบลเขาค่าย อำเภอสวี จังหวัดชุมพร พบว่า เกษตรกรมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลางในด้านการจำหน่าย การจัดการสวนทุเรียน การป้องกันกำจัดโรค และการบำรุงรักษา

สรุป

การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าสภาพการผลิตทุเรียนของเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียนส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ระยะการปลูกทุเรียน 8 x 8 ใช้ปุ๋ยเคมีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ มีความต้องการความรู้การส่งเสริมการผลิตทุเรียนภาพรวมระดับมาก มีความต้องการความรู้การส่งเสริมการผลิตทุเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการวิธีการส่งเสริมการผลิตทุเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในสื่อบุคคล สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสิ่งพิมพ์ ตามลำดับ ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตทุเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสามารถใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมในการวางแผนการพัฒนาศักยภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน ส่งผลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืนในอาชีพเกษตรกรและทำให้คุณภาพเกษตรกรและครอบครัวดีขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะวิจัยขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช และสมาชิกเกษตรกรแปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช ทุกท่านที่สละเวลาในการให้ข้อมูลในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณคณะเทคโนโลยีและการพัฒนาชุมชน ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินโครงการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่าง

เอกสารอ้างอิง

- Chuaysuk, S., N. Seerasarn and B. Keowan. 2022. Extension of durian production according to good agriculture practices for farmers in Khao Kai Sub-district, Sawi District, Chumphon Province. *Journal of Roi Kaensarn Academi* 7(8): 334-352. (in Thai)
- Nimkanchana, T., Seeniang, P., Kummanee, K. and J. Thungngern. 2022. The Study of Durian Planting Patterns of Farmers in Huai Yot District, Trang Province. *Agricultural Science and Management* 5(3): 16-26. (in Thai)
- Mankong, M. 2019. Policy and mechanism for promoting horticulture (durian) of the local government and government in Sisaket Province. *Journal of Buddhist Studies Vanam Dongrak* 6(2): 61-70. (in Thai)
- Office of Agricultural Economics. 2022. Situation of southern fruit trees in 2022. (Online). Available: <https://www.opsmoac.go.th/news-files-441091791314> (December 5, 2023). (in Thai)
- Sakhong, P. and W. Ngamsa-ard. 2021. Development of durian supply chain management and the enhancement of durian sorting process with SCOR model principle. *Journal of Science and Technology, Southeast Bangkok College* 1(2): 25-38. (in Thai)
- Saksri, J. and S. Weerabunkit. 2021. Value chain and development guidelines for Uttaradit Long Lab-Lae durian certified geographical indication. *Journal of Management Science Pibulsongkram Rajabhat University* 3(2):40-60. (in Thai)
- Sarnnoi, S. and P. Bualek. 2023. Eco-way inheritance of the durian gardeners in Nonthaburi Province. *Journal of Humanities and Social Sciences* 7(2): 30-44. (in Thai)
- Sathirakosolwong, P. and P. Treewannakul. 2019. Durian marketing management of collaborate farmers in durian, Chanthaburi province. *Agricultural Science Journal* 50(3):239-252. (in Thai)
- Sawangsawai, T., P. Sriboonruang and P. Thongdeelert. 2019. Media exposure of durian farmers in Tha Mai district, Chanthaburi province. *Agricultural Science Journal* 50(2): 156-166. (in Thai)
- Suradanai, S., S. Chanthachon and R. Sirisumpan. 2023. Application of local wisdom of durian cultivation on highland for promoting the community economy in Chanthaburi Province. *Interdisciplinary Academic and Research Journal* 3(1): 659-674. (in Thai)
- Yungsuk, S. and A. Choompolsathien. 2023. Expectation's and satisfaction of Chumphon durian farmers towards the Chumphon provincial agricultural extension office page. *Media and Communication Inquiry* 5(1):79-100. (in Thai)